

(nie) som vedec, pýtajte sa

napísali Ing. Marek Hanuska (EIÚ SAV) a Ján Fečík (STU)

Na môj prvý projekt som nastúpil hneď, ako som zavrel dvere miestnosti štátnicovej komisie a otvoril dvere EIÚ SAV. Nastúpil som na pozíciu projektového manažéra na projekte Kompetenčné centrum pre nové materiály, pokročilé technológie a energetiku. Každoročne sa zúčastňujeme vedeckej výstavy Noc výskumníkov. Tento rok sme si ale povedali, že vymyslíme niečo, čo bude zamerané na deti a rodičov. Cieľom by malo byť ich aktívne zapojenie do prezentácie, nielen pasívna ukážka, a musí to mať spätosť s našim projektom.

Prvým krokom bolo vybrať tému z projektu, ktorá by sa dala zhmotniť a mohla by byť zaujímavá aj pre laickú verejnosť. Takou témou sa nakoniec stal Smart Grid spolu s obnoviteľnými zdrojmi energie. Po brainstormingu s projektovým tímom a niekoľkými partnermi sme dospeli k záveru, že najvhodnejším zobrazením bude mestočko, ktoré sa po zapojení jednotlivých prvkov rozsvieti.

Už od začiatku mi bolo jasné, že to sám nevládnem a na pomoc som si pozval večného študenta STU - Jána Fečíka. Na zhotovenie sme si vyčlenili 4 týždne. Prípájam prepis stručných zápiskov z diára po jednotlivých týždňoch:

1. Googlim podobné projekty. Nič podobné nenachádzam. Nevzdávam sa a googlim ďalej. Kreslím pôdorys mesta, budovy a načrtávam ich na podstavu. Spím 7 hodín.
2. Nakupujem materiál. Zohnal som preglejku, lisovú pílu, samorezky, diódy, atď. Ján pomáha pri výbere súčiastok. Schválili sme napájanie mesta batériami. Vysvetľuje mi rozdiel medzi napätím a prúdom. Nepochopil som. Ján testuje nakúpený tovar. Vypálil diódy. Nechápeme obaja. Radšej prekrusľujem budovy na preglejku a vyrezávam ich. Montujem prvú budovu. Spotrebovala 120 samoreziek. Všetky budovy sú narezané, už ich len poskladať. Presúvam všetko do izby. Spím 5 hodín.
3. Dokončievam budovy. Ján zároveň inštaluje vypínače, diódy, atď. Batérie ako zdroj mesta boli zamietnuté, nahradené boli vyradeným pc zdrojom. Ján testuje jeho vetvy. Vypálili sme ďalšie diódy. Dokupujeme materiál. Hrá sa

s okienkami na budovách. Zabil som s nimi 2 dni. Prípevňujem budovy na podstavu. V izbe je nepredstaviteľný neporiadok. Pamätám si, že sú tam niekde aj parkety. Spím 4 hodiny.

4. Dokončujeme elektroinštaláciu. Spájame jednotlivé domy. Nefungujú. Už vieme, prečo bol zdroj vyradený. V utro- rok v noci hľadáme funkčný pc zdroj. O polnoci sa zdroj našiel. Ján testuje. Odpálil sa. Na druhý deň máme ďalšie dva zdroje. Testujeme. Hurá, fungujú. Všetko svieti, veterné turbíny sa točia, slnečné panely nabíjajú, hudba hrá. Vedľajší efekt, že svetlo bliká podľa hudby, hodnotíme ako plus.

Posledný deň v noci maľujem druhýkrát budovy. Spolubývajúcí pomáha, ako vládze. Asi spí, zatrel totiž okná na budove. Posielam ho spať. Pokladám trávnik a cesty. Farba neschne podľa predstáv. Ráno kontrolujem model. Všetko je hotové. Farba ešte nezaschla. Utekám na otvorenie. Utekám späť pre model. Zisťujem, že sa mi nezmestí do auta. Volám náhradné auto. O 14:00 je model konečne na mieste. Zabudol som lampu. Vraciam sa na byt. Kolóny. O 17:00 model funguje. Už len naštartovať elektrokolobežku a šou môže začať.

Je mi ľúto, že som tento rok nevidel veľa exponátov, lebo toto podujatie som si

naozaj obľúbil. Mal som však možnosť zažiť ho z opačnej strany. Popri našich tradičných vznašajúcich sa supravodičoch (nechýbal ani mikroskop a exponáty partnerov) bolo aj naše ešte čerstvé mestočko. Odkedy sme ho spustili, neuniklo detskému oku. Deti sa striedali, zapájali ho, súťažili medzi sebou, rodičia miestami pomáhali. Keď som vždy na koniec zasvietil lampou na model a všetky solárne články rozhýbali mestočko, cítil som sa ako ten náš supravodič.

Určite nezabudnem na moment, keď sa zatváralo a ako jediní sme tam ostali. Povedali sme, že ak 3 deti poskladajú mestočko do 100 sekúnd rozdáme, čo nám ostalo. Po odštartovaní sa všetky deti naokolo rozbehli a poskladali ho do 50 sekúnd. Neostávalo nič iné, len rozdať všetko, čo som pri sebe mal. A aj kvôli tomuto zážitku ma tam o rok určite stretnete, ako vozím deti na kolobežke v tričku s nápisom „Som vedec, pýtajte sa“.

